BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNEA" SIBIIU

Anul al 61-lea
8 Pagini

EXEMPLARUL 10 LEI
Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării Dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 250 Luni 11 Septembrie 1944
8 Pagini

ABONAMENTE
UNIVERSUL PROVINCIA
Lei 700 pe 3 luni
Lei 1300 pe 6 luni
Lei 2506 pe 12 luni
CAPITALA
Lei 800 3 luni
Lei 1400 6 luni
Lei 2600 12 luni
AUTORITAȚI
Lei 3500 pe an

UNIVERSUL

ABONAMENTE
U. LITERAR
6 luni 400 lei
12 luni 800 lei
U. COPIILOR 6 L. 460 lei-12 L. 900, RADIO U. 6 L. 600 lei - 12 L. 1000. Z. ȘTIINȚELOR 6 L. 600-12 L. 1000 lei VESELIA 6 L. 800-12 L. 800 lei SUFLET 6 L. 600-12 L. 600 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR
ION LUGOSIANU

SOLIDARITATEA GERMANO-MAGHIARĂ

de I. LUGOSIANU

Comunitatea de interese și solidaritatea de acțiune politică germano-maghiară nu sunt fenomene trecătoare și fortuite, ci caractere permanente ale istoriei diplomatice ale Europei Centrale. Marea importanță a Ungariei în conducerea politică a monarhiei dualiste, pe vremea când Austro-Ungaria era „briliantul secund" al Germaniei, este un fapt istoric în deobște cunoscut și nimeni n'a uitat, până astăzi, că primul ministru maghiar al epocii, contele Ștefan Tisza, a fost în 1914 unul din principalii autori ai primului război mondial. Tratatul dela Trianon era în 1920 sancțiunea justificată a rolului jucat de Ungaria în cei patru ani de război, făcută posibilă de o înfrângere, care permitea realizarea actului de dreptate istorică al înfăptuirii unității naționale a tuturor statelor succesorale. Acest act ar fi fost o garanție de pace durabilă în acest sector al Europei, dacă revizionismul maghiar sprijinit de Germania și de aliata sa Italia fascistă n'ar fi pus din nou în chestiune ordinea stabilită pe baza dreptului de autodeterminare și pacea încheiată prin tratatele cari reglementau statutul bazinului dunărean.

Dacă, după 1920, Ungaria și-ar fi dat o organizare democratică și ar fi înfăptuit reforma agrară, în același fel ca toate celelalte țări din Europa răsăriteană, fără îndoială o lungă epocă de conviețuire pașnică și de organizare în comun a intereselor politice și economice ar fi fost posibilă în această regiune a continentului nostru.

Clasa conducătoare politică maghiară, puternică oligarhie agrară, în care numeroși proprietari aveau domenii individuale de sute și zeci de mii de jugăre, găsea însă în revizionism instrumentul de diversiune, grație căruia, în sgomotul lamentațiilor dramatice asupra soartei nefericite a Ungariei mutilate, înnăbușea orice tendințe de reforme democratice, isbutea să-și salveze latifundiile și, prin efectul unei propagande răsunătoare, abile și mereu repetate, transforma expedientul de politică internă al revizuirii într'o problemă internațională.

Această acțiune nu sovăia nici în fața falsului material, nici în fața minciunii, nici în fața mistificării istoriei sau geografiei.

Când Italia fascistă către 1927 și Germania devenită național-socialistă în 1933, animate de politica de cucerire, care e caracterul dominant al regimurilor totalitare, deveneau deschis puteri revizioniste, Ungaria devenea la rândul ei anexa și sucursala politicii de revizuire a celor două puteri revoluționare.

Toate încercările statelor Micii Înțelegeri de a pune bazele unei politici de bună vecinătate cu Ungaria s'au lovit în permanență de reaua voință cea mai tipică și de reaua credință cea mai caracterizată a Ungariei.

Tentativele statelor agrare din Europa răsăriteană spre a găsi o soluție comună greutăților create în timpul marei crize mondiale dintre 1929 și 1933 se loveau de indiferența voită a Budapestei. Toate proectele de organizare economică a bazinului dunărean, făcute în preajma anilor 1933—35, întâmpinau la guvernele maghiare o rezistență hotărîtă. Într'o vreme, chiar Mussolini, în 1934, la epoca în care se gândea încă să opună un baraj expansiunii germane spre răsărit și spre Balcani și să apere independența Austriei, concepuse un proect de organizare a bazinului dunărean, care natural era favorabil Ungariei, căci între timp ei denunțase — în 1933 — pactul de amiciție cu România și se înfățișa ca un apărător convins al revizionismului maghiar. Ungaria refuza să se angajeze însă într'o acțiune de organizare economică a bazinului dunărean și convențiile comerciale, pe cari Roma le încheia doi ani mai târziu — în 1935 — cu Viena și Budapesta erau simple instrumente de război, menite să înarmeze Ungaria și să aprovizioneze Italia cu cerealele de cari avea nevoie pentru întregirea stocurilor ei.

Când în Aprilie 1936, prin rezoluțiile dela Stressa, grație convenției dintre Mussolini și Laval, care refuza să sprijine punctul de vedere al Micii Înțelegeri, se deschidea poarta revizuirii, statele succesorale erau invitate la o înțelegere cu Ungaria, acestea încercau să intre în contact cu guvernul maghiar, dar la conferința dela Bled, Ungaria se deroba dela orice încercare de apropiere.

Ungaria nu voia decât revizuirea și urmărea cu tenacitate această politică de război. Deaceea, îndată ce i s'a părut că Puterile dictatoriale au devenit destul de viguroase, nu și-a mai ascuns jocul. Propagandiștii ei își mai cultivau încă cu grijă relațiile mondene și-și afirmau simpatiile anglo sau francofile în saloanele din Londra și Paris, dar politica externă maghiară se orienta deschis spre alianța cu Germania și Italia.

Ungaria e cel dintâi Stat care a aderat la Axă, după constituirea ei — în Octombrie 1936 — prin protocoalele dela Berchtesgaden. Ungaria e cea dintâi țară care în 1935 a refuzat aplicarea sancțiunilor Italiei. Ungaria a părăsit Liga Națiunilor cea dintâi după Germania și Italia și-a dat cea dintâiu aderiunea la pactul tripartit, nu silită, trădată sau terorizată, ci de bunăvoe și cu entusiasm, scontând beneficiile teritoriale, cari trebuiau să desfințeze tratatul dela Trianon.

Prin monstruoasele dictate din Palatul Belvedere de la Viena, Ungaria devenea fără luptă, — prin manevre și mistificări diplomatice, — profitoarea diplomației și războiului lui Hitler.

Ungaria își satisfăcea instinctul de pradă, profitând în 1938 de desmembrarea Cehoslovaciei.

În 1940, în timp ce la București agenții diplomatici ai Axei împingeau guvernul român la discuții, din cari să rezulte o convenție bilaterală liber consimțită, îndemnându-i în mod ipocrit să reziste la cererile maghiare, la Roma și Berlin se trasa pe hărțile României frontiera, care sfâșia Ardealul în două și aceste hărți, pregătite dinnainte, se împărțeau ziariștilor Axei în hotelurile din Viena, la aceiași oră, la care în Palatul Belvedere se pronunța așa zisa sentință arbitrală.

În Aprilie 1941, profitând de prăbușirea Iugoslaviei, armatele maghiare pătrundeau în Bacica și în Banatul Sârbesc, unde la imoralitatea atacului perfid contra unei țări în agonie, adăogau — ca și în Ardeal — monstruoasele masacre împotriva unei populații civile fără apărare.

Solidaritatea Ungariei cu politica Reichului se manifestă astfel ca o politică sistematică, voită cu tenacitate și urmărită în permanență, timp de mai multe decenii.

Tactica de duplicitate, încercată de conducerea politică maghiară, care a împânat de propagandiști de calitate țările neutre și capitalele Națiunilor Unite, spre a pleda — în opoziție aparentă, dar în acord de fapt cu guvernul din Budapesta, — cauza maghiară, în caz de insucces al Axei, nu mai poate crea iluzii nicăeri și nimănui.

În chiar săptămânile în cari puterea nazismului se prăbușește și când soarta Reichului va fi hotărîtă pentru un milenin, așa cum a afirmat Hitler el însuși, armatele maghiare alături de cele germane atacă teritoriul românesc, într'un ultim, disperat și zadarnic asalt pentru o cauză pierdută.

E cea din urmă și cea mai categorică probă de ostilitate față de noi și față de Națiunile Unite precum și cea mai evidentă dovadă a solidarității nedesmințite dintre Germania și Ungaria.

Luăm act de această atitudine finală, care rămâne dobândită — ca o dovadă hotărîtoare — dosarului negocierilor de pace viitoare și istoriei politice a acestei regiuni a Europei.

PATRONAJUL

Una din trăsăturile caracteristice ale regimurilor totalitare este tentativa de a exploata caritatea publică cu scopul căpătuirii aderenților, îmbrăcând totul într'o formă propagandistică menită să arate „binefacerile regimului".

In loc de a atenua mizeria ori unde s'ar afla, de a alina durerile TUTUROR *celor cari într'adevăr suferă, metodele noui introduceau extorcarea cu forța a contribuțiilor celor timorați și repartizarea sumelor adunate sau în folos personal, sau în scop de reclamă spre a arunca praf în ochii mulțimei.*

In locul asistenței sociale de stat, în locul societăților de binefacere constituite de oameni de bine, societăți cari trăiau din cotizații benevole, s'a introdus la noi, pentru prima oară, în 1940, sistemul adoptat după metoda totalitară și denumit „Ajutorul legionar".

Din primele zile au început amenințările, terorizările, presiunea și șantajul direct spre a se obține cât mai mari contribuții pentru acest „ajutor legionar". Cine îndrăsnea nu să refuze „impunerea", ci să facă vre-o obiecțiune împotriva cuantumului ridicat al „contribuțiilor" era imediat vizat nu numai în avutul lui, ci și în viața lui și a familiei lui. In numele „ajutorului legionar" s'au luat magazine, întreprinderi și industrii, s'au luat fonduri de comerț, s'au adunat contribuții uriașe din spolierea tuturor cetățenilor și mai ales a evreilor cari dădeau orice de teama represaliilor. Dar nici românii nu au fost cruțați și după turburările din Ianuarie 1941, toți așteptau rezultatele anchetei promisă de regimul Antonescu odată cu desființarea „ajutorului legionar", așteptau restituirea bunurilor însușite cu forța și teroarea, așteptau ca sumele adunate prin șantaj drept contribuții silnice, să intre în patrimoniul Statului, care, din

(Continuare in pag. 2-a)

NEGOCIERILE DELA MOSCOVA

Intr'un articol pe care l-am publicat acum câteva zile am arătat că prelungirea negocierilor dela Moscova, privitor la armistițiul României cu Națiunile Unite, se datorește unor chestiuni de ordin tehnic și că, principial, nu există dificultăți care să provoace îngrijorare. Buna voință, încrederea și hotărârea de a se da cât mai repede și o soluție juridică unei situațiuni de fapt, s'au manifestat din primul moment din partea tuturor negociatorilor.

Informațiile ce le posedăm ne îndreptățesc să spunem că negocierile decurg în mod mulțumitor. Dealtfel situația României, după actul istoric dela 23 August, este clară și categorică și scopul urmărit în comun, adică înfrângerea Germaniei hitleriste și a singurei ei aliate europene, Ungaria, este pentru Națiunile Unite, ca și pentru noi, obiectivul către care trebuie să se îndrepte toate sforțările.

Lealitatea și spontaneitatea cu care Națiunile Unite au recunoscut drepturile României asupra Transilvaniei de nord, au dat manifestărei de solidaritate totală a națiunei române cu M. S. Regele și guvernul român în urma actului dela 23 August, consfințirea internațională care rânduește astăzi România printre popoarele care luptă pentru libertate și dreptate împotriva asupritorilor și a dictatorilor.

Atmosfera în care se desfășoară negocierile dela Moscova este rezultatul acestei noi poziții a României, poziție clară, fără echivoc, hotărîtă și încrezătoare.

Firește, dușmanii stau încă la pândă. In fața dezastrului lor cert, ei caută să facă tot felul de insinuări tendențioase, să răspândească tot felul de svonuri cu privire la negocierile armistițiului.

Opinia publică românească cunoaște acest sistem al propagandei naziste și maghiare, îl disprețuește și, convinsă de dreptatea cauzei românești, încrezătoare în Rege și guvern, încrezătoare în lealitatea și sinceritatea Națiunilor Unite, așteaptă cu liniște desfășurarea negocierilor dela Moscova care, după cum am spus mai sus, sunt însuflețite de încredere și de dorință reciprocă pentru o sinceră colaborare.

„Atacul final contra Germaniei începe"

Londra, 9 (Rador). — „Atacul final contra Germaniei începe", scrie ziarul „Daily Mail", care continuă astfel:

Vineri seara, în timp ce armatele britanice și americane se apropiau de ultimele poziții defensive, care apără Reichul, generalul Eisenhower a dat ordin ca să se păstreze cel mai mare secret asupra operațiilor tuturor forțelor de sub comandamentul său. Această tăcere, cu excepția luptelor locale, nu va fi întreruptă decât atunci când va fi avut loc acțiunea decisivă.

Ziarul dă următoarea explicație măsurii ce s'a luat: In spatele avangărzilor britanice și americane, care actualmente sondează pozițiile înaintate ale liniei Siegfried, se află puternice formații, astfel încât ele pot fi aruncate în luptă în orice direcție va voi comandamentul aliat, imediat ce forțele din fața lor vor fi găsit un punct german slab.

Cititorul astfel încunoștințat, va aștepta deci plin de răbdare până când va fi posibil să afle știri complimentare.

Aproape jumătate din Cehoslovacia a fost eliberată

Londra, 9 (Rador). — D. Jan Masaryk, primul ministru adjunct al Cehoslovaciei, făcând declarații la o conferință de presă ținută la Liverpool a spus că aproape jumătate din Cehoslovacia a fost eliberată de partizani și că patrioții dețin importanta cale ferată care duce dela apus spre răsărit și prin care germanii ar fi putut să evacueze forțe din România.

Comandantul forțelor cehoslovace de patrioți își ascunde numele și este cunoscut sub pseudonimul de „general Gamma".

Puterile aliate au recunoscut drepturile noastre asupra Transilvaniei.

Jertfele noastre, alături de marii aliați vor sfinți aceste drepturi.

AMBASADORUL GERMAN IN SPANIA CHEMAT URGENT DE HITLER

Acest eveniment poate avea o mare semnificație

Madrid, 9 (Rador). — **Cercurile diplomatice din Madrid confirmă că ambasadorul german în Spania, Hans Dieckhoff, a plecat cu avionul la Berlin, fiind chemat urgent de Hitler.**

D. Dieckhoff pare să nu se mai înapoieze și va fi înlocuit de von Papen, fostul ambasador german la Ankara.

Von Papen ambasador pe lângă generalul Franco?

Londra, 9 (Radio). — **Din Madrid se anunță astă-seară că Von Papen a fost numit ministru al Reichului în Spania, în locul lui Dickhoff.**

Dacă această știre se confirmă, ea dă mai multă consistență svonurilor care au circulat la sfârșitul acestei săptămâni și care vesteau dorința Germaniei de a intra în contact cu aliații, pentru o pace negociată.

Răspunsul aliat la orice sondaj de pace al Reichului rămâne acelaș: dublarea sforțărilor de război, sporirea presiunii asupra Germaniei și o singură ofertă: capitularea fără condiții.

❖

Londra, 9 (Rador). — **Observatorul continental al agenției „Reuter" scrie:**

Dacă Berlinul va confirma numirea lui von Papen ca ambasador al lui Hitler pe lângă generalul Franco, așa cum s'a anunțat din Madrid, evenimentul va căpăta o importanță sen-

zațională acum când Peninsula Iberică este socotită de mulți ca singurul „colț pentru tatonări de pace" din Europa.

Fără îndoială că această schimbare are o mare semnificație.

D. Hans Dieckhoff, care are 60 de ani, este un diplomat german de carieră și despre care nu s'a spus nimic niciodată că ar fi nazist. El a fost ultimul ambasador german în Statele Unite.

Acum câteva zile au circulat svonuri neconfirmate, după care von Papen ar fi la Madrid sau Lisabona.

Corespondentul din Lisabona al agenției „Reuter" a anunțat Duminică seara că un bărbat, ascuns sub numele de „Herr Primavera" a fost pe lista pasagerilor unui avion gigant, care a plecat din Berlin Vineri la miezul nopții și a ajuns la Barcelona Sâmbătă dimineața.

Prizonieri germani lucrând la „Salvare" de unde scot cadavrele de sub dărâmături.

TRUPELE ROMÂNE IN UNIRE CU TRUPELE SOVIETICE CONTINUĂ INAINTAREA IN TRANSILVANIA

MARELE STAT MAJOR AL ARMATEI

COMUNICAT

ASUPRA OPERAȚIUNILOR DIN ZIUA DE 9 SEPTEMBRIE 1944

In sectorul Turda—Luduș, trupele române au continuat contraatacul, respingând forțele germano-ungare pe întreg frontul.

In regiunea Nord și Nord-Est Sf. Gheorghe, trupele române, în legătură cu trupele sovietice, continuă înaintarea.

Pe restul frontului, nimic important de semnalat.

REVOLTĂ GENERALĂ IN JUGOSLAVIA IMPOTRIVA TRUPELOR GERMANE

GERMANII SUNT IN PLINĂ FUGĂ

Londra, 9 (Rador). — *In Serbia a izbucnit o răscoală în massă împotriva germanilor. Postul de radio Iugoslavia liberă o descrie ca fiind „de o anvergură fără precedent" și comunicatul cartierului general al mareșalului Tito spune că „germanii sunt în plină fugă din Serbia".*

Cele 22 de divizii germane din Balcani dădeau ceeace părea deja o bătălie pierdută, împotriva forțelor aeriene și terestre ruse, britanice și americane, iar răscoala din Serbia va agrava desigur poziția lor.

Patrioții sârbi recrutează în mod rapid forțe care s'au întreit în număr în cursul ultimelor zile. Ele primesc sprijinul tuturor detașamentelor aliate, precum și cel al armatei lui Tito. Avioanele britanice, americane și rusești asigură o neîntreruptă aprovizionare cu muniții și cu arme și se reîntorc aducând răniți cari sunt îndreptați în spre spitalele aliaților.

Intreaga navigație din regiunea cehă a Dunărei este paralizată, căci echipagiile vaselor, lucrătorii din docuri și funcționarii din birouri au părăsit lucrul și s'au alăturat forțelor de patrioți.

După 6 zile de atacuri date asupra căilor de comunicație germane de către forțele mareșalului Tito, toate căile ferate din Iugoslavia au fost tăiate. Șoselele sunt presărate cu transporturi militare avariate, iar drumurile sunt înghesuite de camioane cari nu pot circula, automobile și motociclete imobilizate.

❖

Geneva, 9 (Rador). — **Corespondentul Agenției Tass anunță:**

Informații primite din Iugoslavia arată că unitățile jugoslave care luptă în Serbia, după ce au ocupat Pojega, continuă să înainteze.

Ele au ocupat orașul Aprilie, la sud de Pojega.

Lupte crâncene sunt în curs împotriva trupelor germane, împotriva cotnicilor și partizanilor lui Nedici în sectorul Ujița-Vardiș. Toate încercările făcute de inamic de a reocupa Pojega, au dat greș.

In Bosnia, o coloană motorizată inamică a fost înfrântă pe șoseaua Sarajevo-Mostar. In valea râului Spreci, continuă luptele contra detașamentelor de germani și cetnici.

In Slovenia, unități ale armatei de eliberare continuă să înainteze în regiunea Stajer. Două puncte de sprijin au fost ocupate în munții din districtul Pohoriei. Unitățile jugoslave fugăresc pe inamicul bătut în direcția Maribor.

ORDINUL DE ZI AL MAREȘALULUI TITO

Londra 9. (Rador). — *Postul de radio Iugoslavia liberă a anunțat următorul ordin de zi dat de mareșalul Tito, cu prilejul sosirii armatei roșii în Iugoslavia:*

„Suntem acum în fața bătăliei ultime și decisive.

Circa 25 de divizii germane, care s'au strâns din toate colțurile Balcanilor pe teritoriul Iugoslaviei, încearcă să scape de pedeapsa meritată, fugind de pe teritoriul nostru.

Loviți fără milă coloanele inamice. Distrugeți formațiunile sale. Distrugeți liniile de comunicații și împiedecați pe inamic să pună mâna pe materialul de război, cu care au redus la robie țara noastră.

Datoria noastră sfântă față de națiunile Iugoslaviei este să le apărăm viața și proprietatea și să răzbunăm cele peste un milion de vieți sacrificate de poporul nostru.

Datoria noastră față de marii noștri aliați este să luăm parte cât mai mult la această bătălie hotărîtoare pentru nimicirea finală a cotropitorilor germani uriți și să contribuim la terminarea cât mai rapidă a suferințelor națiunilor subjugate".

PREDAREA ARMELOR ȘI A APARATELOR DE RADIO

Ordonanța Nr. 18 a Comandamentului militar al Capitalei

Noi, general de corp de armată Iosif Teodorescu, comandantul militar al Capitalei:

Având în vedere D. L. nr. 1798 din 21 Iunie 1941, referitor la mobilizarea armatei, precum și dispozițiunilor art. 486 din C. J. M.,

In interesul garantării siguranței armatei, apărării țării și ordinei publice,

Având în vedere ordonanța nr. 1 a comandamentului armatei U.R.S.S. din București,

ORDONAM:

Art. 1.—*Toți locuitorii cari posedă, cu sau fără permis arme și muniții de orice fel și de orice proveniență, sunt obligați a le preda până la data de 15 Sept. 1944, inclusiv, la circumscripțiile de poliție pe raza cărora locuesc.*

Sunt exceptați dela această obligațiune: militarii de toate categoriile, aflați sub arme, poliția și înalții demnitari ai statului.

Deasemenea vor fi exceptați și funcționarii superiori de stat, pe baza tablourilor ce se vor întocmi de departamente și instituții, sub garanția și răspunderea conducătorilor respectivi.

Aceste tabele vor fi comunicate acestui comandament în dublu exemplar, spre știință.

Se mai pot păstra armele de panoplie, care însă vor fi declarate circumscripțiilor respective, în același termen.

Art. 2. — *Cei care după expirarea termenului mai sus fixat vor fi găsiți posedând arme fără a avea permis, vor fi pedepsiți conform art. 1 din legea 80/941.*

Acei cari vor fi găsiți purtând arme și la prima somațiune vor refuza să le identifice sau vor refuza a le preda, vor fi împușcați pe loc de către organele forței publice.

Art. 3. — *Toate aparatele particulare de radio emisiune și recepție, vor fi predate până la data de 15 Septembrie 1944, circumscripțiilor de poliție respective.*

Sunt exceptați dela această obligațiune, înalții demnitari ai țării, ofițerii și funcționarii de stat, precum și membrii corpurilor constituite pe bază de legi de organizare.

Departamentele, instituțiile publice și corpurile respective vor întocmi, pe a lor răspundere și garanție tablouri cu numele persoanelor autorizate a poseda aparate de recepție pe care le vor comunica acestui comandament.

Mai pot poseda aparate de recepție și alte persoane care nu fac parte din categoriile de mai sus, însă numai cu autorizația

(Continuare in pag. 2-a)